

Procedura przyspieszonego rozstrzygnięcia sporów handlowych

Wartość transgranicznych sporów cywilnych szacuje się na 7,7 mld EUR rocznie. Egzekwowanie transgranicznych umów handlowych w sądach krajowych jest jednak uciążliwe z powodu często przedłużających się postępowań cywilnych i rozbieżności w krajowych przepisach proceduralnych. Komisja Prawna proponuje zarządzenie temu problemowi poprzez stworzenie europejskiego przyspieszonego postępowania cywilnego, a być może nawet ustanowienie europejskiego sądu gospodarczego. Sprawozdanie z inicjatywy ustawodawczej komisji ma być przedmiotem debaty na grudniowej sesji plenarnej.

Kontekst

Liczba transgranicznych spraw cywilnych w Europie może wahać się od 83 000 do 116 000 rocznie, a całkowity koszt takich spraw sądowych szacuje się na 7,7 mld EUR rocznie. Jednak rozbieżność przepisów dotyczących postępowania cywilnego w państwach członkowskich generuje wysokie koszty dla przedsiębiorstw, a zgodnie z tablicą wyników wymiaru sprawiedliwości UE za 2018 r. w większości państw członkowskich uzyskanie orzeczenia sądu pierwszej instancji w postępowaniu cywilnym zajmuje ponad 100 dni, a w pięciu z nich ponad 300 dni. Dlatego też egzekwowanie umowy handlowej w drodze postępowania sądowego przed sądami cywilnymi może być uciążliwe i nieskuteczne.

Mandat UE w celu zaradzenia obecnej sytuacji

Prawodawca UE ma mandat do zaradzenia tej sytuacji na mocy art. 81 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który umożliwia Parlamentowi i Radzie, na wniosek Komisji, przyjmowanie środków mających na celu zapewnienie skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości i wyeliminowanie przeszkód we właściwym funkcjonowaniu postępowań cywilnych, zwłaszcza jeśli jest to konieczne do skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Dotychczas UE stworzyła szereg opcjonalnych transgranicznych postępowań cywilnych (które nie zastępują postępowań krajowych, ale mogą być stosowane z inicjatywy stron sporu), w tym europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, europejskie postępowanie w sprawie nakazu zapłaty, europejski tytuł wykonawczy oraz europejski nakaz zabezpieczenia na rachunku bankowym w celu zabezpieczenia aktywów dłużników na rachunkach bankowych.

Stanowisko Komisji Prawnej

W dniu 20 listopada komisja JURI jednogłośnie przyjęła, zgodnie z art. 46 Regulaminu, sprawozdanie zawierające zalecenia dla Komisji w sprawie przyspieszonego rozstrzygnięcia sporów handlowych. W sprawozdaniu zachęca się Komisję do przedstawienia wniosku w sprawie utworzenia nowej fakultatywnej procedury cywilnej UE - europejskiej procedury przyspieszonej (EECP) w transgranicznych sporach między przedsiębiorstwami. JURI argumentuje, że EECP mogłaby pozwolić na obniżenie kosztów i przyspieszyć rozstrzygnięcie sporów między przedsiębiorstwami. EECP mogłaby charakteryzować się napiętymi, wcześniej ustalonymi terminami, nie byłoby oddzielnego odwołania w kwestiach proceduralnych, a możliwość podnoszenia nowych okoliczności po rozpoczęciu procedury byłaby ograniczona. Procedura byłaby dobrowolna i wymagałaby zgody obu stron sporu, w przeciwieństwie do procedur istniejących, które są uruchamiane z inicjatywy powoda, ale zgodnie z procedurami arbitrażowymi, które również wymagają zgody obu stron. JURI uważa, że taka przyspieszona procedura umożliwiłaby rozstrzygnięcie sporów handlowych w ciągu 6-12 miesięcy. Aby EECP była skuteczna, państwa członkowskie musiałyby zapewnić, że sprawy rozstrzygać będą doświadczeni sędziowie (np. w sądach gospodarczych). Ponadto Komisja mogłaby zbadać możliwość ustanowienia europejskiego sądu gospodarczego, który uzupełniałby sądy państw członkowskich i oferowałby stronom sporu dodatkowe, międzynarodowe forum specjalizujące się w rozstrzygnięciu sporów handlowych. Aby wniosek został formalnie przedłożony Komisji, wymagana jest bezwzględna większość głosów na posiedzeniu plenarnym.

Sprawozdanie w pierwszym czytaniu: [2018/2079\(INL\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: JURI; Sprawozdawca: Tadeusz Zwiefka (PPE, Polska).
Zob. również ocena wartości dodanej przygotowana przez EPRS dla komisji JURI pt. „[Szybkie rozstrzygnięcie sporów handlowych w Unii Europejskiej](#)”, listopad 2018 r.

